

LIETUVOS RESPUBLIKOS APLINKOS MINISTERIJA

POSĖDŽIO DĖL MIŠKO KIRTIMŲ PUNIOS ŠILO PROTOKOLAS

2019 m. rugpjūčio d. Nr. D4-
Vilnius

Posėdis įvyko 2019 m. rugsėjo 4 d.

Posėdžio pirmininkė – Aplinkos ministerijos viceministrė R. Vaitkevičiūtė.

Posėdžio sekretorius – Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų politikos grupės vyresn. patarėjas Z. Glazko.

Dalyviai: Aplinkos ministerijos Gamtos apsaugos ir miškų politikos grupės vyr. patarėjas A. Klimavičius, Valstybinės miškų tarnybos direktoriaus pavaduotojas P. Zolubas, LAMMC vyriausiasis mokslo darbuotojas. A. Pliūra, VDU dekanas Edmundas Bartkevičius, VDU dėstytojas Julius Bačkaitis, KMAIK Miškininkystės katedros vedėjas Vidmantas Verbyla, akademikas Stasys Karazija, LAMMC prof. Virgilijus Mikšys, LMI dr. entomologas Artūras Gedminas, LRS narys Kęstutis Bacvinka.

SVARSTYTA. 2019 m. rugpjūčio 29 d. atviras laiškas valdžiai ir visuomenei dėl Punios šilo.

K. Bacvinka pasiteiravo, kas yra iniciatorius Punios šilo rezervato steigimo?

A. Klimavičius informavo, kad pas aplinkos ministrą besilankiusi visuomenininkų organizacijų atstovų delegacija pasiūlė labiau saugoti Punios šilo vertybes ir pakeisti Nemuno kilpų regioninio parko schemą steigiant rezervatą.

K. Bacvinka išreiškė nuomonę, kad sprendimai dėl rezervato steigimo turėtų būti pagrįsti darbo grupės, sudarytos ir įvairių sričių specialistų, išvadomis.

A. Pliūra pasisakė apie genetinių draustinių įsteigimo ir išsaugojimo svarbą, išreiškė nepritarimą jų naikinimui;

A. Klimavičius pažymėjo, kad rengiant Nemuno kilpų regioninio parko schemą genetiniai draustiniai pažymėti, tačiau kreipimasi tas ginčijama.

P. Zolubas pažymėjo, kad biologinės įvairovės apsauga apima ir genetinę įvairovę.

V. Verbyla atkreipė dėmesį, kad genetiniai medynai sudaro tik apie 300 ha iš bendrų 2000 ha.

V. Mikšys pasiūlė aptarti galimą veiklą draustinyje, o ne rezervato steigimą.

R. Vaitkevičiūtė pažymėjo, kad šiuo metu rezervato steigimas neplanuojamas, bet kaip tokiu atveju reikės išsaugoti esančias vertybes, ministerijos nurodymu laikinai sustabdyti sanitariniai ir medžioklė, kas toliau?

P. Zolubas pažymėjo, kad nėra argumentų laiške pateiktiems teiginiams pagrįsti.

S. Karazija mano daugelis pasirašiusių mokslininkų nežinojo teksto, ką pasirašė. Rezervato tikslai teisingi, bet visuomenė jų nežino.

V. Mikšio nuomone pirma problema – nesusikalbėjimas tarp VMU ir VSTT, ūkinės priemonės projektuojamos vidinės miškotvarkos projektuose, jų rengimo metu galima teigti siūlymus, derinama su direkcija. Punios šilo atveju projektui pritarta, jei dabar kažkas netinka, yra procedūros kaip patikslinti miškotvarkos projektą, parengus šio draustinio tvarkymo plano būtų aišku ką reikia keisti. Sanitariniai kirtimai yra dvejų tipų: profilaktiniai pagal miškotvarkos projektą ir privalomi esant kenkėjams. Pirmųjų galima būtų atsisakyti, nes juos vykdo VMU tik todėl, kad turi vykdyti planą. Siūlė IIA miškų grupėje ir draustiniuose atsisakyti profilaktinių sanitarinių kirtimų. Tačiau neaišku kaip elgtis buveinėse?

P. Zolubas šviežiai užpultų atskirų eglų iškirtimas neturėtų pabloginti buveinių būklės, bet visuomenė klaidinama teigiant kad MSAT reikalauja iškirsti sausuolius. 1993 buvo draudžiama kirsti žalias egles sanitariniais kirtimais, kirta tik nudžiūvusius, ko pasėkoje nudžiūvo daugiau kaip 8 mln. ktm. ,edynų.

A. Gedminas apgailestavo, kad atviro laiško autoriai neįsivaizduoja, kad neiškirtus pažeistas egles, tipografo pažeidimų bus žymiai daugiau.

P. Zolubas teigė, kad palikus natūraliai eigai žievėgraužio plitimą kažkurios saugomos rūšys išnyks.

V. Verbyla atkreipė dėmesį, kad medyną be spygliuočių nereikėtų vadinti šilu.

A. Klimavičius siūlymą dėl rezervato steigimo iššaukė didžiulės rietuvės pagamintos medienos Punios šile. Kaip saugoti geriau draustinius nesteigiant rezervato?

R. Vaitkevičiūtė teigė, kad 2017 m škvalas Punios šile išvertė 17 ha, urėdija skubėjo sutvarkyti sudarkytus medynus.

A. Klimavičius pažymėjo, kad natūralūs procesai apima ir pažaidas. Domėjosi kas ir kiek galėtų būti toleruotina sanitariniu požiūriu esant vėjo ar kenkėjų pažeidimams.

A. Gedminas priminė, kad šalia yra rezervatas – ten paliekama viskas. Draustinyje būtinos priemonės, kad užtikrinti jo sveikatingumą.

V. Mikšys pasisakė prieš ūkininkavimą rezervatuose, net saugomų rūšių gausinimo tikslais

A. Klimavičius priminė Januliškio atvejį, kai kertant pavienius medžius sunaikinta saugomų rūšių radvietė, pažeista šaltinio aplinka.

P. Zolubas pažymėjo, kad bloga darbų kokybė neturi sąlygoti MSAT pakeitimo.

A. Gedminas pažymėjo, kad reikia naudoti specialią techniką, tokiu atveju laiku išimant pavienius pažeistus medžius bus galima išsaugoti buveines. Tam pritarė E. Bartkevičius.

A. Pliūra teiravosi ar EB svarbos buveinėse, užimančiose daugiau negu pusė Punios šilo teritorijos, turėtų būti griežčiau ribojama nei IIA miškų grupės miškuose?

A. Klimavias pateikė Lenkijos monitoringo pavyzdį – jei nėra kelmų – didžiausia buveinės vertė.

A. Gedminas pažymėjo, kad kelmas tai irgi pūvanti mediena, ten yra daug svarbių rūšių, tai vertinga ekosistemos dalis.

E. Bartkevičius konstatavo, kad nieko nedarymas – tai ne apsauga

A. Klimavičius informavo, kad užsienyje skatinamas negyvos medienos atsiradimas. Čepkelių rezervate tik 60 proc. atitinka buveinių reikalavimus, siūlė imtis aktyvių priemonių rezervate ir paskatinti, kad vystytųsi greičiau reikiamą kryptimi, o ne saugoti aplinkiniuose miškuose edančias buveines.

S. Karazija ir V. Mikšys pažymėjo, kad jei reguliuosime, tai bus draustinis, o ne rezervatas.

V. Mikšio nuomone labai reikia rekomendacijų miškininkui projektuotojui kaip tvarkytis saugomose teritorijose.

S. Karazija pažymėjo, kad būtina nustatyti saugomų rūšių apsaugą užtikrinančias priemones, o ne drausti viską.

V. Mikšio nuomone saugomoms teritorijoms labai trūksta tvarkymo planų su aiškiais tikslais ir juos atitinkančiomis priemonėmis.

A. Klimavičius informavo, kad tai turi būti miškotvarkos projekte. Šiuo metu rengiamos buveinių tvarkymo rekomendacijos – reikia kartu susikaupti ir prisidėti prie to.

J. Bačkaitis mano kad rekomendacijos bus kryptingos, kadangi jas rengiantys atstovauja tik vieną pusę.

A. Klimavičius pažadėjo, kad rekomendacijų juodraštis bus konsultuojamas su visomis suinteresuotomis institucijomis.

V. Mikšio nuomone projektuojant ir vykdant miško kirtimus būtina daugiau žiūrėti į realią situaciją medyne, diskutuoti, pasitarti, pasitikrinti atrėžimą. O formuojant saugomų teritorijų tinklą trūksta aiškios koncepcijos ką ir kiek būtina saugoti.

S. Karazija pasiūlė Punios šile EB svarbos buveinėse ūkininkauti pagal rekomendacijas, kitur ūkininkauti IIA grupės režimu užtikrinant saugomų rūšių apsaugą. Pažymėjo, kad visuomenei reikia išaiškinti taikomas priemone, auklėti ir šviesti apie medynų sveikatingumo užtikrinimo svarbą.

E. Bartkevičius pažymėjo, kad aktualus visuomenei klausimas – medžioklė Punios šile.

S. Karazija atkreipė dėmesį kad medžioklės draudimas ir elninių populiacijos pagausėjimas turės neigiamą įtaką saugomoms rūšims.

J. Bačkaitis teiravosi kodėl AM nieko nedaro elninių populiacijai sureguliuoti, kuri 3-5 kartus viršija maksimalų tankį. Dėl to kirtavietėse pagrinde sodinami eglės želdiniai.

V. Mikšys siūlė leisti įrenginėti valksmus sanitariniuose atrankiniuose kirtimuose vykdomuose ne draustiniuose (valksmai galėtų būti vingiuoti, nesusikertantys stačiu kampu, ir pan.). Jei kirtimus vykdyti su mažesne technika – reikės įrengti dvigubai daugiau valksmų, bet ribojamas jų maksimalus galimas plotas biržėje. Taip pat būtina tikslinti MKT dėl skalsumo po atrankinių pagrindinių miško kirtimų.

A. Klimavičius minėjo poreikį diskutuoti dėl Miško sanitarinių taisyklių keitimo siūlydamas kitaip reglamentuoti kenkėjų užpultų medžių kirtimo tvarką visų pirma saugomose EB svarbos buveinėse bei kitose saugomose teritorijose.

NUTARTA:

Siekiant užtikrinti tinkamą Punios šilo apsaugą tikslinga:

1. Tikslinti Punios šilo vidinės miškotvarkos projektą nurodant saugomų rūšių radavietes ir buveines, aprašant jų būklę ir suprojektuojant būtinas apsaugos priemones;
2. Vidinės miškotvarkos projektuose neprojektuoti IIA miškų grupei priskirtiems miškams sanitarinių kirtimų normos dėl natūralaus atkritimo.
3. Vykdamas privalomą užpultų medžių kirtimą IIA miškų grupėje naudoti miško kirtimų technologijas darančias mažesnę neigiamą įtaką miško ekosistemai.
4. VĮ VMU užtikrinti medžioklės plotų priežiūrą Punios šile neorganizuojant komercinių medžioklių, vykdamas elninių populiacijos sureguliovimą pagrįstą moksliniais pagrindais.
5. VMT periodiškai informuoti visuomenę apie miškų sveikatingumo užtikrinimo svarbą, VMU – apie numatytas taikyti miškų sveikatingumo priemones.
6. IIA miškų grupėje ugdomuosius miško kirtimus projektuoti atsižvelgiant į saugomas vertybes ir Saugomos teritorijos tikslus.
7. Tęsti diskusijas dėl sanitarinių miško kirtimų ES svarbos buveinėse.
8. Šio pasitarimo dalyviams pateikti Aplinkos ministerijai iki rugsėjo 15 d. nuomonę dėl 2019 m. rugpjūčio 29 d. atvirame laiške valdžiai ir visuomenei dėl Punios šilo pateiktų teiginių.

Posėdžio pirmininkė

R. Vaitkevičiūtė

Posėdžio sekretorius

Z. Glazko